

6. Зменшення конкуренції: У відповідь на економічні труднощі під час війни деякі компанії можуть припинити свою діяльність або зменшувати виробництво, що зменшує конкуренцію на ринку праці і може зробити пошуки роботи легшими для безробітних.

7. Підвищення патріотичного настрою: Під час війни патріотичний настрій може підвищити бажання громадян працювати на краще майбутнє своєї країни, що може стимулювати їх до активного пошуку роботи.

8. Стабілізація певних галузей: У деяких випадках війна може призвести до стабілізації або навіть зростання деяких галузей економіки, наприклад, військово-промислового комплексу або сфери послуг, пов'язаних з безпекою.

Однак варто зауважити, що це може бути лише тимчасове явище, і в довгостроковій перспективі війна зазвичай має негативний вплив на економіку країни і рівень безробіття.

Незважаючи на ці фактори, важливо пам'ятати, що війна завжди призводить до серйозних економічних викликів та загроз, і її негативний вплив на економіку та рівень безробіття може бути значним у довгостроковій перспективі.

ДИНАМІКА ПРОЖИТКОВОГО МІНІМУМУ В УКРАЇНІ, ЙОГО ВПЛИВ НА РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Іхно Д. здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Л.В. Шелудько**
Державний біотехнологічний університет

Визначення розміру прожиткового мінімуму в Україні завжди не відповідало реальній вартості споживчого кошика і це завжди було предметом дискусій. Проблема заниженого прожиткового мінімуму виходить за межі соціальної політики та дуже глибока.

Законодавчо встановлений розмір прожиткового мінімуму на 2023 рік і прогнозований розмір прожиткового мінімуму на 2024 рік.

Проект Держбюджету у 2024 році передбачає зростання прожиткового мінімуму, але незначно. Але його розмір не забезпечує достатнього рівня життя для людей, і, очевидно, у найближчому майбутньому нічого не зміниться, оскільки війна та пріоритети в країні не зміняться.

До повномасштабного вторгнення забезпечення достатнього рівня життя населення неодноразово обговорювалося, оскільки це вважалося одним із пріоритетів соціально-економічної політики країни.

Однак через соціальну чутливість проблеми та повільний економічний розвиток не вдалося досягти значних і структурних змін у соціальній сфері, які називали протягом багатьох років.

Досягнення гідного рівня життя населення можна досягти шляхом надання різноманітних допомог, соціальних послуг і пільг, які чітко узгоджуються з потребами населення. Крім того, прожитковий мінімум як соціальна гарантія відіграє важливу роль у цій ситуації.

На його основі розраховуються соціальні стандарти і гарантії, які служать показником високоякісної та ефективної соціальної політики держави, що має бути на меті будь-якої цивілізованої країни.

На жаль, система соціальних показників часто знаходиться на низькому рівні в реальному житті. У зв'язку з його застарілістю та неефективністю в його поточній моделі інститут прожиткового мінімуму сповільнив і навіть зупинив соціальні та економічні реформи у багатьох сферах соціально-економічного життя:

У більшості випадків люди використовують модель харчування, що базується на вуглеводах, а не на білках та вітамінах, яка є популярною в економічно розвинених країнах. У наборах непродовольчих товарів і послуг часто не враховуються потреби сучасної людини та необхідні витрати на освіту, житло, зв'язок і медицину. Тим часом, деякі товари та послуги втратили свою актуальність.

Крім того, сучасний стандартний метод розрахунку відображає певну систему цінностей, що впливає на вибір конкретних товарів і послуг. Оскільки більшість соціальних виплат залежить від меншого показника прожиткового мінімуму, значний розрив між реальним і номінальним прожитковим мінімумом може призвести до зниження реальних доходів родин і зростання рівня безробіття серед населення.

Люди, які отримують соціальні виплати від держави та входять до соціально вразливих груп населення, не отримують майже половини необхідних коштів для забезпечення гідних умов життя.

Прожитковий мінімум не є «базовим соціальним стандартом».

Підвищення прожиткового мінімуму відбувається з урахуванням реальних можливостей держави забезпечити своєчасне та повне фінансування уже прийнятих соціальних програм.

Тим не менш, однією з основних причин заниженого прожиткового мінімуму є те, що він більше не служить соціальним

стандартом, а є просто «точкою відліку» для регулювання економічних відносин.

Сьогодні соціальні стандарти в Україні служать інструментом фінансового управління, а не соціальним орієнтиром. Таким чином, вимушена оптимізація витрат, проведена в 2014–2015 роках, мала негативний вплив на систему соціального захисту. Крім того, фактичне замороження прожиткового мінімуму з усіма пов'язаними з ним соціальними виплатами посилило бідність, нерівність і соціальну ізоляцію соціально вразливих груп населення.

Крім того, оскільки основні функції прожиткового мінімуму не відповідають реальним областям його використання, воно не може зрости.

Згідно зі світовою практикою, прожитковий мінімум є основним показником ефективності політики розподілу доходів. Незважаючи на те, що соціальні стандарти кожної країни мають свої особливості, споживчий кошик є головним індикатором інфляції.

Контроль цін на товари та послуги, що входять до споживчого кошика, дозволяє відстежувати рівні інфляції та коригувати соціальні виплати з урахуванням цих рівнів.

Тим часом в Україні зростає кількість виплат, штрафів, платежів і зборів, які пов'язані з розміром прожиткового мінімуму, що складається з понад 150 видів виплат. Більшість цих виплат не пов'язані з прожитковим мінімумом як базовим соціальним стандартом і критерієм бідності.

Серед основних видів виплат є грошова допомога співробітникам бюджетного сектору, різноманітні штрафи, соціальні виплати та заробітна плата у бюджетній сфері, які залежать від прожиткового мінімуму в Україні.

Для досягнення цього є необхідним комплексне переосмислення методів визначення та застосування прожиткового мінімуму. Мета цього переосмислення полягає в тому, щоб створити більш прозору систему його розрахунку, а також збільшити розуміння основної суті цього стандарту.

Для початку необхідно оптимізувати сферу застосування прожиткового мінімуму, заборонивши його від будь-яких непотрібних виплат, зборів і штрафів.

Як зазначено в Конституції, прожитковий мінімум має служити базовим стандартом для розрахунку соціальних допомог, які є основними доходами людини, і служити показником інфляції.

Для досягнення Європейської інтеграції Україна повинна реформувати систему прожиткового мінімуму. Крім того, необхідно

запровадити соціальні та правові стандарти та норми на всіх рівнях державної політики.

Необхідно створити нову модель державної політики прожиткового мінімуму, яка відповідає сучасним підходам до соціальних стандартів. Це підвищить рівень добробуту населення та дозволить проводити економічні реформи в інших сферах господарського життя.

Інформаційні джерела

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15/conv#Text>
2. <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Дмитришин Л.І. Теорія і практика оцінки рівня і якості життя населення: зарубіжний досвід. Еврика 15. Збірник наукових праць. 2016.

РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ТА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СТВОРЕННІ СПРИЯТЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ БІЗНЕСУ

Качур К.Д., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Р.М. Остапенко**
Державний біотехнологічний університет

Державні та міжнародні організації грають ключову роль у створенні сприятливого середовища для бізнесу через регулювання, податкову політику та стимулювання інвестицій.

Ось кілька аспектів їхньої ролі: регулювання – державні органи та міжнародні організації встановлюють правила та норми, що регулюють діяльність бізнесу. Це може охоплювати правила щодо безпеки продукції, захисту споживачів, екологічних стандартів, а також відповідність до антимонопольного законодавства. Безпека і якість продукції: державні органи регулюють виробництво та реалізацію товарів з метою захисту споживачів від небезпечних та неякісних продуктів. Вони встановлюють стандарти якості, процедури сертифікації та вимоги до маркування; антимонопольне регулювання – законодавство щодо конкуренції має на меті запобігання формуванню монополій та обмеженню конкуренції на ринку. Екологічне регулювання – норми та стандарти екологічної безпеки встановлюються для зменшення впливу виробництва на навколишнє середовище.

Державні органи встановлюють вимоги щодо відходів, викидів та використання природних ресурсів; податкова політика – державні та